

Esben Schjørring i RÆSON: How to win by losing

Foto: Christian Johannesen (<http://christian.johannesen.dk/>)

Søvndal har sluttet den cirkel, Kjærsgaard i 1995 begyndte at tegne med grundlæggelsen af Dansk Folkeparti. VK vil ikke svare igen ved at radikaliserer udlændingediskussionen. Og dermed har oppositionen vundet sejr - på højrefløjens præmisser.

Af Esben Schjørring, cand. mag. i filosofi, medredaktør af RÆSON

Det danmarkspolitiske landskab blev fundamentalt forandret i den sidste del af 90'erne. Kampen om "mangelsamfundets" problemer med arbejdsløshed og omfordeling af de økonomiske ressourcer blev erstattet af en definitionskamp om selve rammen om det danske politiske system. Villy Søvndals og SF's seneste angreb på Hiztb-ut-Tahir og meldinger om en mere kontant integrationspolitik markerer at højrefløjens har vundet den definitionskamp. På venstrefløjens vegne indrømmer SF nederlaget. Ikke kun for at kunne vinde stemmer tilbage, men til syvende og sidst for at kunne omdefinere grundpræmisserne for den centrale politiske kamp i Danmark.

DF var proklamationen af et projekt om at konstruere danskheden ved at definere den som *den* afgørende faktor i dansk politik.

Definitions kampen

Socialdemokratiet vandt i løbet af det 20. århundrede sine sejre ved at udpege en materiel mangel som samfundets centrale politiske problematik. Derigennem mobiliserede man dem, der manglede noget - og skabte en generel sympati - en slags velfærdsmoralitet - i

samfundet for den gruppe. Men i løbet af halvfemserne gik vi ind til en politisk epoke, der på mange måder var langt mere mental og følelsesmæssig. Det blev en kamp om indholdet af så abstrakte begreber som national identitet, national sammenhængskraft og danske værdier. Og det blev med det samme en kamp om udpege og definere alt det, der truer med udvande identiteten, pulverisere sammenhængskraften og devaluere værdierne. Politik gik fra velfærdspolitik til en generaliseret sikkerheds- og identitetspolitik. Eller, *velfærd* betød ikke længere udelukkende *økonomisk* tryghed, men lige så meget en *psykologisk* tryghed, hvor national genkendelighed, ens normer og overvågning var nøgleord.

Da Pia Kjærsgaard udråbte, og navngav, sit parti "Dansk Folkeparti" refererede man i den forstand ikke til en befolkningsgruppe, der fandtes i forvejen, sådan som Søren Krarup ellers ynder at beskrive det. DF var proklamationen af et projekt om at konstruere danskheden ved at definere den som *den* afgørende faktor i dansk politik. Selvom DF fremstiller sig som et jordnært og antielitært parti med udgangspunkt i det konkrete og lokale, og selvom Venstre påstår at være "den lille mands parti", var der i virkeligheden tale om et meget abstrakt projekt. Det drejede sig om at præge samfundets selvforståelse og de grundlæggende kategorier i virkelighedsopfattelsen. Projektet er måske ikke intellektuelt, men det er et stykke mentalpolitik, der meget succesfuldt har satset på at omskabe danskernes politiske bevidsthed.

Den aktuelle politiske situation har efterladt sig to tegn, der peger i retning af at definitionskampen om danskheden og indvandringen *ikke* fortsætter.

Fra indvandrer til muslim

Den helt afgørende nye figur, der dukkede op i denne mentalpolitiske proces var indvandringsproblemet. Selvfølgelig var det sådan, at man især i forstadskommunerne til landets store byer længe havde haft integrationsproblemer. Men det afgørende på Christiansborg var ikke de kommunale problemer. Det handlede ikke primært – og det gør det stadig ikke – om hvordan dette problem skulle løses. Det handlede derimod om definitionen af integrationsproblemet. Var det sådan, som definitionen ville lyde i mangelsamfundspolitikens optik: et *socialpolitisk* og *socialøkonomisk* problem? Eller var det – sådan som det blev stadigt mere understreget af DF og regeringen – et kulturelt, værdimæssigt, religiøst og identitetsmæssigt problem.

De sidste 10-12 års politiske kamp har været definitionskamp, som i stigende grad blev afgjort ved at svare ja til det sidste forslag. På et rent sprogligt plan genkender vi sejren i overgangen fra at tale om ”indvandrere” til ”muslimer”, eller i den bestemte form: ”muslimerne”. Sejren er blevet udråbt gentagne gange siden 2001: to socialdemokratiske og en radikal formand, 3 vundne valg på stribe og socialdemokrati i en konstant proces af gensidige mord og kollektive selvmord.

Men sejren i definitionskampen blev for alvor udråbt, da Villy Søvndal kom hele cirklen rundt, gav fortabt i forsøget på at definere integrationsproblemet ud fra det gamle mangelsamfunds offer-logik, hvor det drejer sig om at udpege en gruppe, man repræsenterer ved at beskytte. Han fulgte linierne i den nye definitionskamps grænsedragning mellem ”dem” og ”os”; han blev (igen) fortalende for Muhammedtegningerne, forkæmper for ytringsfrihed og demokrati uden det efterfølgende ”men”.

Våbenhvile indtil videre

Og det egentlige mål for SF's aktuelle strategi er netop at bringe definitionskampen til ende ved at indrømme, at den er tabt. I øjeblikket konkluderer rækken af kommentatorer, at hverken DF eller Venstre er eller bør være bange for, at SF skulle stjæle de vælgere man vandt på definitionskampen. Det er ganske givet rigtigt. Men hvis der er noget, man alligevel bør være bange for i DF og Venstre, så er det netop, at når man har vundet et spil, kan man ikke vinde det igen. Der er netop den lektie, Socialdemokratiet stadigt er i gang med at lære.

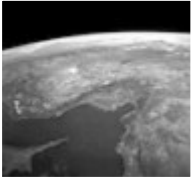
Den aktuelle politiske situation har efterladt sig to tegn, der peger i retning af at definitionskampen om danskheden og indvandringen *ikke* fortsætter. Venstres første reaktion var ganske vist at kræve tilslutning til regeringens integrationspolitik. Allerede her viste styrken sig ved at have indrømmet nederlaget. Så kunne SF pludselig skyde modangrebet ned med rent retoriske midler: ”hvorfør følge en integrationspolitik, der giver brand i gaderne?” Og siden da har Venstre ikke forsøgt at komme igen på den dagsorden.

Det er ikke kun fordi en fornyet konfrontation på integrations- og udlændingeområdet og mulige nye Muhammedtegninger helt generelt rimer dårligt på EU-præsident, at det ikke er i Anders Fogh Rasmussens interesse at forny definitionskampen om danskhed og indvandring. Både i V og K husker man den enorme forblødning af vælgere til Ny Alliance, netop på baggrund af udlændingspørgsmålet. Man har på de afgørende dagsordner ikke brug for at se, om de Radikale kan gøre Ny Alliance kunsten mere succesfuldt efter.

DF valgte også i første omgang at forsøge at fastholde definitionskampen. Her valgte man i stedet for at kræve tilslutning at radikaliserer sine holdninger. Man har nu en prøveballon oppe, hvor alle medarbejdere i Københavns Kommune skal underskrive en erklæring om at være demokrater på arbejdet og i fritiden. Men med konturerne af berufsverbot og en retorik, der minder om DDR's begreb om ”socialismens fjender”, så bliver det stadigt sværere for DF at fremstille sig selv som demokratiets absolutte forkæmper.

Som det ser ud nu, startede DF et paradigmeskift i dansk politik, som SF nu

afslutter, og måske er det lige netop det, Helle Thorning-Schmidt og Socialdemokratiet havde brug for. Spørgsmålet – og det er et stort spørgsmål – er så, om SF og Socialdemokratiet kan opstille et nyt centrum for den politiske kamp. Lige nu er der våbenhvile, fordi ingen ved hvad man skal slås om og hvor. Læren fra valget i 2001 er i hvert fald, at den, der formulerer kampens præmisser, vinder den.

**Esben Schjørring (1980),
cand.mag. i filosofi fra
Københavns Universitet.
Interesseområder: Filosofiens
historie, ontologi og
dekonstruktion og politisk
tænkning. Har studeret og**

**arbejdet i Galway i Irland og i Berlin og Paris.
Medredaktør af RÆSON fra 2008.**